

Asia: VN/9812/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Laki kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

-

Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

-

Ulkomailla kuollut henkilö

-

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi muun muassa terveydensuojelulain muutoksenhakua koskevaa 56 §:ää. Lain 56 §:n 2 ja 3 momentissa oleva viite hallintolainkäyttölakiin (586/1996) korvattaisiin viittauksella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019). Pykälän 3 momentista poistettaisiin tarpeettomana säännös valitusluvasta, koska jatkossa sovellettaisiin uuden lain mukaista valituslupajärjestelmää. Pykä-lästä poistettaisiin tarpeettomana niin ikään säännös kunnan terveydensuojeluviranomaisen oikeudesta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen (nykyinen 4 momentti).

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että prosessilainsäädännön uudistuksen vuoksi terveydensuojelulain muutoksenhakua koskevien säännösten muuttaminen on tarpeen. Korkein hallinto-oikeus viittaa tässä yhteydessä myös oikeusministeriölle 11.5.2020 antamaansa lausuntoon (<https://www.kho.fi/fi/index/lausunnot/h17320.html>) luonnoksesta hallituksen esitykseksi

eduskunnalle laeiksi eräiden oikeusministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta.

Voimassa olevan lain 56 §:n (1042/2015) 1 momentissa säädetään niistä päätöksistä, jotka käsitellään ensi vaiheessa hallintolain mukaisessa oikaisuvaatimusmenettelyssä. Lisäksi momentissa säädetään eräistä muista seikoista, jotka liittyvät oikaisuvaatimuksen käsittelyyn eri tilanteissa. Pykälän 2 momentin mukaan muuhun mainitun lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valit-tamalla hallinto-oikeuteen hallintovalituksin.

Terveysuojelulain 56 §:n 3 momentti on voimassa olevassa laissa kaksiosainen. Momentin alussa luetellaan pykäläkohtaisesti ne päätökset, joihin voidaan hakea suoraan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Muihin kuin edellä tarkoitettuihin päätöksiin voi voimassa olevan lain mukaan hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Luonnoksessa muutos ehdotetaan toteutettavaksi siten, että valituslupaa koskeva virke poistettaisiin, mutta muutoin momentin sisältö jäisi pitkälle ennalleen. Korkein hallinto-oikeus toteaa, että sääntelyä olisi tältä osin syytä yksinkertaistaa ja selkeyttää. Tämä olisi mahdollista esimerkiksi säätämällä 2 momentissa seuraavaa:

”Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).”

Ehdotetun 56 §:n 4 momentti koskee lain 51 ja 52 §:ssä tarkoitettuja terveydensuojeluviranomaisten määräyksiä, joita on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Korkein hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että termi ”valitusviranomainen” ei ole enää asianmukainen, koska muutoksenhaku ohjautuu ensi asteessa hallinto-oikeuteen. Kysymys on viranomaisen antamien yksittäisten määräysten välittömästä täytäntöönpanosta, joka säännössystemaattisesti voisi soveltua paremmin asianomaisten pykälien yhteyteen. Muutoksenhakujärjestelmään sääntely tosin liittyy sillä perusteella, että ehdotettu sääntely on poikkeus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesta hallintovalituksen lykkäävästä vaikutuksesta.

Ehdotettu sääntely on toisaalta myös epätarkkaa, koska terveydensuojelulain 51 §:n 3 momentissa on kysymys yleisistä määräyksistä, joihin voimassa olevan lain ja ehdotetun lain mukaan haetaan

muutosta kunnallisvalituksin. Kunnallisvalituksen pääsääntö on, että valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta, jollei muutoksenhaku käy täytäntöönpanon johdosta tarpeettomaksi.

Korkein hallinto-oikeus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että ehdotukseen ei sisälly siirtymäsäännöksiä.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Anne E. Niemi ja Eija Siitari. Lausunto on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 30.6.2020.

Presidentti Kari Kuusiniemi

Kansliapäällikkö Emil Waris

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

-

Waris Emil
Korkein hallinto-oikeus